ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

ԲԱՌԱԿՈՒՍ ըսինք եւրոպացւոց յունական բառով Լ-Կ-Ի-Ի-Ք ըսածին, կէս մը նշանակութեամբ կէս մ'ալ ձայնով նմանցընելու համար, որուն Բառեղծուած կրնայինք ըսել Ճիշդ թարգմանութեամբ. ասիկայ այնպիսի առեղծուած մի է, որ բառը իմանալէն զատ, մէջի գրերուն եռեւառաջութեամբը կամ պակաս գրուելով նշանակածին ալ իմանալու է. ինչպէս ասյեւագայ բառակուիը։

1 Քան զամէն թռչուն ես շուտ կը թռչիմ,
Ու չմնայ իմ հետքս 'ի ծուլը 'ի գետին.
Թէպէտ շատ մեծ եմ ու շատ ընդարձակ,
Բայց մի միայն կէտ է իմ պարունակ.
Միշտ ծեր ալեւոր ու միշտ պատանի,
Մեռնիմ ու ծնանիմ 'ի նմին տեղի։
Գլուխս ալ վերցուր, ես նոյն եմ բոլոր.
Որչափ պզտիկնամ, այնչափ կը մեծնամ։
Գլուխս կուրծքս ու փորս մէկտեղ որ առնես՝
Պզտի որդւոցմէս մէկը կը գտնես.
Ա՛ պզտի որդւոյս գլուխն որ կտրէն,
Ան ալ իմ որդւոյս կը լլայ մեծերէն.
Ա՛ ոբղաս երէկ գիշերը մեռաւ
Ու բոլոր աշխարհքս ալ սուգ ըզգեցաւ.
Բայց իմ հոգիս չէր ատոյգ գիտնալով
Որ ինքն յարուցեալ պի՛ գայր ինդալով.
Ինչպէս որ ահա տեսանք առւտուս
Կանուխկէն եղած հանգէպ գոնեերնուս։ —

2 Հիմա ես ձեզի առակ մ'ալ ըսեմ,
Անով ինչ ըլլալս ձեզ իմացընեմ.
Անգամ մը մէկտեղ խօսքը մէկ ըրած,
Ազգերս ու ոտքերս ինձմէ հեռացած,
Պարսից թագաւորին գիմացն են եկեր
Որ Սասան ցեղէնն առջինն է եղեր.
Թագաւորը տրտում ու շատ խռոված
Ասեան է կազմեր ընդդէմ թշնամեաց.
Ասոնք ալ փութով ատեան կը գիմեն
Ասեն. Թագաւոր մի տրտմիր մէկէն.
Մենք ահա կ'երթանք թշնամեացդ դէմ
Կը գառնանք կուգանք յաղթականքս ամէն։
Իրաւ խօսքերնին Ճիշդ կը կատարեն,
Բայց և կը սպանուին Հայոց քաջերէն։

Բառն ու մեկնութիւնը յայտնի է, բայց փետրուարի մէջ մենք ալ կը դնենք։

ՁԱՓՈՒՑ ՎՐԱՑ ԳԻՏԵԼԻՔ. Փարսախ 1 երկարութեան չափ մի է որ քիչ շատ կը փոխուի ըստ այլ և այլ աշխարհաց. հին ատեն և հիմա 1 փարսախը 3 մղոն է. "Մղոնն հազար քայլ, և իրաւամբն է երեք մղոն,,. Խոր. Տգր։ — Ֆրանկաց սովորական փարսախն է 2282 գրկաչափ կամ 4445 մետրոն, որով 25 փարսախն է 1 աստիճան աշխարհագրական. Թղթատարի փարսախն է 2000 գրկաչափ կամ 3894մ. Ծովական փարսախն է 5555մ, և 20ը 1 աստիճան։ Անգլոյ փարսախն է 5569մ. Սպանիոյ արքունի փարսախը 7066մ. սովորականը 5606մ. Փորթուկալի փարսախը 6180մ. Բրուսիոյ փարսախը 7407մ է։

ԲՆԱԼՈՒԹԱԿԱՆ. Մարդիկ կան որ գիշերը առանց ճրագի չեն կարող քնանալ, բայց նոյն իսկ աս սովորութիւնը չունեցողին ալ երբեմն գիշեր ատեն լոյս մը ունենալը հարկաւոր է, բան մը բնառելու կամ ժամացոյց նայելու համար. աս բանիս ամենադիւրին կերպ մը կայ որ է աս. առ երկայն ու նեղ շիշ մը ու մէջը սիսառն չափ փոսփորի կտոր մը դիր, յետոյ մաքուր ձէթը տաքցուր և եփ եկելուն զգուշութեամբ ան շիշին ինչուան իրեք մասին մէկը լեցու ու խիցով մը բերանը գոցէ։ Երբ կ'ուզես գործածել՝ խիցը բաց ու գոցէ որպէս զի օդ մտնէ ներս. կը տեսնես որ շիշին պարապ մնացած տեղը վառածի պէս կերևնայ ու գիշերուան մթին շաղ կանթեղի մը չափ լոյս կու տայ. երբ լոյսը դադրի՝ նորէն խիցը բաց ու գոցէ, որ լոյսը նորէն կ'երևայ։ Իսկ երբ օդը ցուրտ է խիցը բանալէն առաջ պէտք է ձեռքիդ մէջ քիչ մը տաքնես որ տաքնայ, ապա թէ ոչ լոյս չտար։ Ասանկ շիշ մը վեց ամսոյ չափ կրնայ գործածուիլ, կանթեղին վառանգները չունի, և քիչ մը ծախքով կ'ըլլայ։ — Իսկ լուսին պատճառը օդին թթուածնովը փոսփորին անզգալի կիզումն է. եղի մէջ ալ կը դրուի, որպէս զի թթուածինը անմիջապէս վրան աղդելով բոլորովին չվառի ու կիզելու զօրութիւնը չը կորսուցընէ։

ՄԱՆՐԱՎԷՊ. Լուդովիկոս ԺԴ մեծ թագաւորը հարցուց օր մը Պուալոյ երևելի բանաստեղծին թէ քանի տարուան ես։ "Տէր արքայ, ըսաւ բանաստեղծը, ձեզմէ տարի մը առաջ աշխարհք եկայ՝ ձեր թագաւորութեան հրաշալի արարուածքը երգելու համար,,։ — Նոյն Պուալոյն իր քերթուածներէն մէկը աս թագաւորին ընծայելով, թագաւորը հրամեց որ իր առջեը կարդայ զանիկայ։ Պուալոյն երբ կարդալը լմընցուց, թագաւորը ընդունեցաւ զանիկայ ըսելով. "Շատ աղէկ. աւելի կը գովէի զքեզ, եթէ դու զիս պակաս գոված ըլլայիր,,։